

Van bosstatistiek tot mosstatistiek; geschiedenis en enkele voorlopige resultaten

G. Dirkse

Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum

In de periode 1937-1944 werd de veldopname ten behoeve van de eerste bosstatistiek (een oppervlaktestatistiek) uitgevoerd. De opname geschiedde per kaartblad en men beoogde een zo volledig mogelijke inventarisatie van alle bosopstanden in Nederland. De gegevens werden in 1946 gepubliceerd.

Het veldwerk voor de tweede bosstatistiek vond plaats van 1952-1963. Het betrof wederom een volledige inventarisatie, nu echter uitgebreid met schattingen ten behoeve van een voorraadstatistiek. De derde bosstatistiek vond aansluitend aan de tweede plaats en wel in de periode 1964-1968. Het is een oppervlaktestatistiek die kan worden beschouwd als een bijstelling van de tweede bosstatistiek.

In 1980 startte het veldwerk t.b.v. de vierde bosstatistiek. Het belangrijkste onderdeel hiervan is weer een oppervlaktestatistiek (ditmaal zowel van alle bossen als van alle overige houtopstanden). Nieuw is echter dat in een aanvullende statistiek ook andere dan strikt bosbouwkundige kenmerken van het bos worden beschreven. Dit gebeurt in de 'overige statistieken bos-terrein', o.a. bevattende een steekproefsgewijs bijeengebrachte verzameling gegevens over het functioneren van het Nederlandse bos als natuur. De resultaten van

de oppervlaktestatistiek zijn inmiddels gepubliceerd (C.B.S,1985), die van de 'natuurwaardestatistiek' zijn nog in bewerking, vandaar het voorlopige en sumiere karakter van de volgende mededelingen.

De mosstatistiek is een klein onderdeel van de natuurwaardestatistiek. In ongeveer 2000 opstanden, verspreid door geheel Nederland werden mossen verzameld van de volgende groeiplaatsen; de grond, het dode hout, boomvoeten, levende boomstammen. De monsterplekken hebben een voorgeschreven grootte van 300 vierkante meter. Er zijn veel gegevens over algemene soorten: *Lophocolea heterophylla*, *Hypnum jutlandicum*, *Brachythecium rutabulum*, *Dicranum scoparium* en *Eurhynchium praelongum* (in volgorde van de Nederlandse 'top vijf').

De verspreiding van enkele soorten wijkt niet af van wat hierover al bekend was. *Isopterygium elegans* is algemeen in de bossen op het pleistoceen en zeldzaam in de duinen, *Herzogiella seligeri* is vrij algemeen in de bossen op het pleistoceen in het oosten en noorden van Nederland en zeer zeldzaam in Brabant. De definitieve resultaten van de 'natuurwaardestatistiek' zullen worden gepubliceerd als onderdeel van 'De nederlandse Bosstatistiek'.

literatuur

- Centraal Bureau voor de Statistiek & Staatsbosbeheer, 1985. De Nederlandse bosstatistiek deel 1. De oppervlakte bos, 1980-1983. Staatsuitgeverij.
- Werkgroep Vierde Bosstatistiek, 1979. De vierde bosstatistiek. Inventarisatie van wensen en voorstellen tot het samenstellen van een vierde bosstatistiek.

